

Vergaderjaar 2019–2020

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 699

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 juni 2020

Inleiding

In januari 2020 informeerde ik u over het advies dat het Bureau ICT Toetsing (BIT) heeft uitgebracht over het programma SAMEN bij Logius en mijn reactie op dat advies (Kamerstuk 26 643, nr. 659). Het BIT-advies is aanleiding geweest om de strategie van de aanbestedingen binnen het programma SAMEN te wijzigen. Door die wijziging wordt recht gedaan aan het BIT-advies en kunnen de aanbestedingen binnen het programma SAMEN in lijn daarmee worden doorgezet. Dit is nodig om de continuïteit van de dienstverlening van Logius te borgen en de huidige onrechtmatigheid zo kort mogelijk te houden. Met deze brief informeer ik u in vervolg op mijn brief van 17 januari 2020 over de acties die sindsdien zijn ondernomen, de onderzoeken die hebben plaatsgevonden en het te volgen scenario binnen deze gewijzigde strategie.

Het belang van het programma SAMEN van Logius

Logius is als agentschap van mijn ministerie verantwoordelijk voor de realisatie van belangrijke bouwstenen van de digitale overheid. Denk daarbij aan inloggen bij overheden (DigiD), het uitwisselen van gegevens tussen overheden en bedrijven (waaronder Digipoort) en het versturen van digitale berichten aan burgers (via MijnOverheid Berichtenbox).

Marktpartijen hebben een belangrijk aandeel in de dienstverlening van Logius. Twee belangrijke contracten voor de dienstverlening van Logius lopen af. Het gaat daarbij om het contract voor de volledige IT-infrastructuurdienstverlening (onder andere gericht op servers, opslag, monitoring van beveiliging) en om het contract dat gaat over de levering van diensten voor de uitwisseling van gegevens tussen overheden en bedrijven (hierna Digipoort).

Het huidige contract voor Digipoort is in oktober 2019 afgelopen. Ik heb ervoor gekozen om de overeenkomst voort te zetten voor een periode van twee jaar. Deze (weliswaar onrechtmatige¹) voortzetting is noodzakelijk gebleken om de continuïteit van de dienstverlening te waarborgen. Ik acht dit van groot belang; zonder deze contractverlenging dreigt de digitale overheidsdienstverlening op slot te gaan. Het contract voor de huidige infrastructuur loopt in november 2020 af. Zowel IT-infrastructuur als Digipoort zijn cruciale onderdelen in de digitale dienstverlening aan burgers en bedrijven. Vernieuwing van genoemde contracten leidt tot een robuuste en toekomstbestendige situatie.

Proces na het BIT-advies

In de afgelopen maanden is geïnvesteerd in nadere planvorming en afstemming binnen en buiten het programma SAMEN. De afnemers van Logius (onder meer Belastingdienst, UWV en gemeenten) zijn actief betrokken bij het beoordelen van meerdere herbouwscenario's voor Digipoort. Op basis hiervan is gezamenlijk met de afnemers een afgewogen keuze gemaakt voor het te volgen scenario. De afwegingen en het gekozen scenario zijn hieronder toegelicht.

Stand van zaken

In januari formuleerde ik de – op basis van het BIT-advies – gewijzigde strategie van het programma SAMEN als volgt:

1. De aanbesteding voor het beheer en onderhoud van de huidige infrastructuur wordt voortgezet. In deze aanbesteding wordt meer tijd genomen om alle dienstverlening van Logius (inclusief Digipoort) beheerst over te brengen naar de nieuwe infrastructuur;
2. Er wordt ingezet op de aanbesteding voor de herbouw van Digipoort waarbij, in lijn met het BIT-advies, meer verantwoordelijkheid bij leveranciers wordt belegd. Daarbij wordt waar mogelijk de bestaande Digipoortcode hergebruikt. De organisatieveranderingen die Logius doorvoert worden hiermee, conform het BIT-advies, losgekoppeld van deze aanbesteding.

Ad 1. Aanbesteding infrastructuur

Door heroverweging van de strategie naar aanleiding van het BIT-advies, gevraagd uitstel door de leveranciers in verband met Covid-19 en de afhandeling van een klacht van een van de inschrijvers, is de aanbesteding voor de infrastructuur vertraagd. Begin juli wordt de voorlopige gunning aan een nieuwe leverancier verwacht. Daarna volgt de verificatiefase van de aanbesteding. Als alles volgens verwachting verloopt, kunnen Logius en de nieuwe leverancier vanaf het vierde kwartaal de nieuwe infrastructuur opbouwen.

Ad 2. Herbouw Digipoort

Voor de herbouw van Digipoort zijn diverse scenario's uitgewerkt en vergeleken. In lijn met de BIT-adviezen is daarbij gekeken naar de herbruikbaarheid van de Digipoortcode, de verantwoordelijkheidsverdeling tussen Logius en de leverancier, de financiële consequenties en de risico's van de alternatieven. In de vergelijking van de scenario's heb ik extern advies gezocht. De herbruikbaarheid van de Digipoortcode is beoordeeld door een gespecialiseerd extern adviesbureau. Inzake de juridische aspecten van dit hergebruik heb ik advies ingewonnen bij de Landsadvocaat.

¹ Er is sprake van een onrechtmatige verlenging, omdat die verlenging niet tijdig aanbesteed kon worden. Op grond van het Europese aanbestedingsrecht had dit wel gemoeten.

Het financieel model dat door BZK in samenspraak met afnemers is opgesteld, is getoetst door een extern adviesbureau. Aanbevelingen van dit adviesbureau neem ik mee in de verdere optimalisatie van het proces. Met de opgedane inzichten kunnen de aanbestedingen beheerst doorgang vinden.

Steunend op de externe adviezen zijn de diverse scenario's door afnemers en BZK gewogen op 17 criteria (zie bijlage). Dit proces heeft geleid tot een gedragen keuze voor een samenhangend scenario.

Gekozen scenario

Met het gekozen scenario kiezen we een volgordelijkheid waarin het hergebruik van de bestaande Digipoortcode aanvankelijk centraal staat en delen van Digipoort uitsluitend worden herbouwd indien noodzakelijk, om migratierisico's voor afnemers en gebruikers te vermijden. Hierna wordt het voor Logius mogelijk om Digipoort stapsgewijs te vernieuwen en kosten van Digipoort te reduceren door het gebruik van meer toekomst vaste technieken en werkwijzen. De verantwoordelijkheid voor de herbouw zal in het begin met name bij de nieuwe leveranciers worden belegd. Dit maakt dat Logius meer tijd heeft om te groeien op onderdelen zoals beschreven door het BIT. Door deze keuze ontstaat bovendien tijd en ruimte om de organisatieverandering die in 2019 bij Logius is ingezet af te ronden.

Tot slot

Met het gekozen scenario wordt recht gedaan aan het BIT-advies en kunnen, weliswaar met vertraging, de aanbestedingen binnen het programma SAMEN worden doorgezet. Hierdoor wordt én de continuïteit van de dienstverlening van Logius geborgd én de periode van onrechtmatigheid zo kort mogelijk gehouden.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops

Bijlage:**Criteria scenario vergelijking**

AFNEMERS

1. Impact op de dienstverlening van afnemers, inclusief migratie (o.a. Belastingdienst, UWV)
2. Impact op gebruikers (o.a. bedrijfsleven)
3. Capaciteit voor politieke prioriteiten en doorontwikkeling

LOGIUS

4. Organisatorische impact en readiness
5. Doorontwikkeling Logius

OPLOSSING

6. Toekomstvastheid van de oplossing
7. Herbruikbaarheid van code huidige Digipoort
8. Rijksbrede kaders (afspraken, standaarden)
9. Beveiligingsniveau

FINANCIËN

10. Duur en hoogte onrechtmatigheid op KIS en EA
11. Eenmalige investeringskosten (investeringspost/ICM)
12. Tarieven (kosten van beheer en exploitatie)
13. Financieel risico platform (Logius Private Cloud)

BEHEERSBAARHEID

14. Beheersbaarheid verandering
15. Complexiteit van de oplossing
16. Beheersmaatregelen op continuïteit
17. Aansluiting op BIT-advies